

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Město Třebechovice pod Orebem
Masarykovo náměstí 14
503 46 Třebechovice pod Orebem

Váš dopis značky

Naše značka

Vyřizuje / linka

V Praze dne

MK 9531/2017 OPP

Anna Mašátová / 429

1. 2. 2017

MK-S 1552/2016 OPP

**Věc: Bývalý mlýn na pozemku st. p. č. 109/1, včetně pozemku st. p. č. 109/1, k.ú. a obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj
- prohlášení za kulturní památku
- rozhodnutí**

V příloze Vám zasíláme rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 9531/2017 OPP ve výše uvedené věci.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

Příloha: 1x rozhodnutí Ministerstva kultury č. j. MK 9531/2017 OPP

Na vědomí po nabytí právní moci:

1. Národní památkový ústav, ústřední pracoviště
2. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově
3. Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací
4. Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče
5. vlastní

V Praze dne 1. 2. 2017
Č. j.: MK 9531/2017 OPP
MK-S 1552/2016 OPP

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní památkové péče rozhodlo o prohlášení **bývalého mlýna na pozemku st. p. č. 109/1, včetně pozemku st. p. č. 109/1, k.ú. a obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj**, za kulturní památku.

Ministerstvo kultury v tomto řízení, jehož účastníkem je podle § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění, vlastník věci: Město Třebechovice pod Orebem, IČO 00269719, Masarykovo náměstí 14, 503 46 Třebechovice pod Orebem, podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění prohlašuje bývalý mlýn na pozemku st. p. č. 109/1, včetně pozemku st. p. č. 109/1, k.ú. a obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj, za kulturní památku. Nedílnou součástí tohoto rozhodnutí je kopie katastrální mapy se zákresem umístění kulturní památky.

Odůvodnění:

Dne 10. 2. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury podnět Bc. Martiny Anrysové a PhDr. Sixta Boloma-Kotariho k prohlášení výše uvedené věci kulturní památkou. „*Vážení, obracíme se na vás s podnětem na zahájení řízení o prohlášení za kulturní památku. Jedná se o objekt bývalého mlýna (Panský, Dotřelův mlýn) v Třebechovicích pod Orebem, p. č. st. 109/1, č. LV 10001. Majitelem objektu je Město Třebechovice pod Orebem. Mlýn je urbanisticky pozoruhodný svoji polohou přímo uprostřed malého města, jde o technickou pamětihodnost, úzce spjatou s dějinami města a jeho obyvatel. Mlýnský náhon je zasypán. Jde o vícepodlažní objekt, jehož stavební jádro je datovatelné do pozdního 19. století, vzniklo však patrně na starších základech. Současná podoba byla dotvořena ve dvacátých a třicátých letech 20. století. Ze stavebních prvků je možno uvést plastickou omítkovou výzdobu fasád a štítů, částečně také výplně otvorů z přelomu 19. a 20. století. Technické vybavení mlýna se z větší části nedochovalo (r. 1930 zde byly dvě Francisovy turbíny, první s průtokem 2 m³/s, druhá 1 m³/s, spád obou 1,75 m, celkový výkon 52,5 k). Objekt je uveden v Seznamu a mapě vodních*

děl republiky československé (1932) a v seznamu vodnimlyny.cz (<http://vodnimlyny.cz/mlyny/mlyn/1510-pansky-dotreluv-mlyn>)

Vzhledem k nedobrému stavebně-technickému stavu objektu (a úvahám o jeho demolici) vás akutně vyzýváme ke zvážení památkové ochrany, aby v krátké době nedošlo ke zničení nenahraditelných kulturních hodnot. Vzhledem k vlastnictví městem je objekt vhodný k záchraně a konverzi na kulturní centrum apod.“

Ministerstvo kultury předložilo zaslaný podnět k posouzení Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Josefově. NPÚ ÚOP v Josefově nedoporučilo prohlásit tzv. Dotřelův mlýn za kulturní památku dopisem ze dne 21. 3. 2016: „Věc byla projednána dne 15. 2. 2016 v Regionální komisi pro posuzování návrhů na prohlášení a zrušení prohlášení movité a nemovité věci za kulturní památku a nebyla doporučena k prohlášení za kulturní památku. První zmínky o původně panském mlýnu pocházejí z roku 1777, kdy ho provozoval mlynář Matěj Kužel. Roku 1877 ho převzal Václav Dotřel, jenž ho v následujících letech několikrát rozšířil a modernizoval. V roce 1885 byla přistavěna mlýnice a šalanda, později následovala stavba strojovny, kotelny a elektrárny (1903) a další drobnější úpravy (1904-1911). V roce 1922 dal syn Václava Dotřela Jaroslav mlýn kompletně přestavět do dnešní podoby podle projektu Václava Rejchla. Po znárodnění mlýn provozoval n.p. Východočeské mlýny Předměřice a následně n.p. Hradecké mlýny a pekárny, v 60. letech jej využívalo místní JZD. Mlýn je nevyužívaný a chátrá. Přístavky jsou téměř bez střešní konstrukce. Hlavní budova je stavebně technicky v pořádku. Z technologie se nedochovalo nic. Architektonicky průměrný objekt. Dominanta. Komise nedoporučuje prohlášení za kulturní památku. Jedná se o průmyslový mlýn z 20. let 20. stol. se starším jádrem.

Architektura mlýna je dobově průměrná. Vybavení se nedochovalo. Při srovnání s mlýny nedávno prohlášenými za kulturní památky (mlýn v Městské Habrové u Rychnova nad Kněžnou či mlýn Dřevíček) vykazuje předmětná stavba výrazně nižší památkovou hodnotu. Skutečnost, že se jedná o jednu z městských dominant, považuje komise za nedostatečnou.“

Ministerstvo kultury vydalo dne 23. 3. 2016 oznámení o nezahájení správního řízení.

Dne 6. 4. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury podnět k prohlášení výše uvedené věci kulturní památkou od Společnosti ochránců památek ve východních Čechách „Dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči § 2 odst. 1 v platném znění podáváme podnět na prohlášení stavby za kulturní památku u objektu tzv. Hajnišova mlýna, Flesarova 46, Královéhradecký kraj, okres Hradec Králové, 503 46 Třebechovice pod Orebem, katastrální území 769452 - Třebechovice pod Orebem, St. Č. 109/1. Vlastnické právo Město Třebechovice pod Orebem, Masarykovo náměstí 14, 503 46 Třebechovice pod Orebem.

Areál tvoří mlýnice se skladem z roku 1885, elektrárna z roku 1911 v historizujícím a secesním slohu. Budovy jsou v současné době nevyužívané a prázdné. Vznikl projekt na rekonstrukci mlýna (www.hajnisuvmlyn.cz) a jeho obnovu. V objektu by poté měl být umístěn denní stacionář pro seniory, kavárna, interaktivní místnost řemesel města, multifunkční sál a ubytovací služby. Tato myšlenka je podporována občany Třebechovic pod Orebem. Obnovu mlýna podpořil mimo jiné historik a památkář PhDr. Sixtus Bolom-Kotari. Ph.D.: „Mlýn je urbanisticky cenný svoji polohou přímo uprostřed města, jde o technickou pamětihodnost,

úzce spjatou s dějinami města a jeho obyvatel. Z jeho pozoruhodných stavebních prvků, které se dochovaly dodnes, stojí za pozornost plastická omítková výzdoba fasád a štítů starší části, částečně se zachovaly původní okna a dveře z přelomu 19. a 20. století. Objekt je uveden v Seznamu a mapě vodních děl republiky československé (1932). Mlýn byl po staletí místem setkávání. Obdivuji ty, kteří pečují o odkaz předků a o hodnoty, které si lidé z generace na generaci předávali. Nepřijímám účelovou argumentaci, že je jen jedno možné řešení — paměť minulosti mazat. Ničit je tak snadné, jak ostatně můžeme kolem sebe pozorovat. S tím souvisí jedna pozoruhodnost, totiž s jakou lehkostí soudí lidé, o nichž není známa jakákoli odborná kvalifikace v ohlasu památkové péče, zda mlýn je či není kulturní památkou. Taková kompetence však náleží Ministerstvu kultury, které by se mělo k celé věci vyjádřit.

Musíme se rozhodnout, stojíme-li o paměť, kterou mlýn nese. Pokládám za krajně nezodpovědné promarnit šanci na proměnu tohoto objektu ke kulturním a společenským účelům. Takové úsilí nemusí jistě končit úspěchem. Považoval bych však za prohru všech kulturně založených občanů, kdybychom se o to ani nepokusili. “

Obnovu mlýna podpořil také při své návštěvě Třebechovic pod Orebem 31. 3. 2016 prezident ČR Ing. Miloš Zeman. Jedná se poslední dochovaný mlýn v Třebechovicích pod Orebem. Objekt je zanesený na historických mapách již v 18. století. Hlavní budova má původní kamenné základy s cihlovou přístavbou. Hodnota stavby provedené v historizujícím a secesním slohu je v architektonickém provedení fasády a štítů, částečně se dochovaly původní vrata a dveře. Z hlediska produkce patřil objekt mezi velmi výkonné východočeské mlýny.

V době svého provozu disponoval třemi pomocnými motory, což je zcela výjimečné. Jednalo se o kombinaci vodní turbíny, elektromotorů, naftového motoru a parního stroje. Tzv. Hajnišův mlýn, Flesarova 46, 503 46 Třebechovice pod Orebem je dokladem historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti a měl by být pro své hodnoty historické, umělecké a technické prohlášen za kulturní památku dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění. “

Na základě nových podkladů zahájilo Ministerstvo kultury dne 12. 4. 2016 správní řízení ve věci prohlášení bývalý mlýn na pozemku st. p. č. 109/1, včetně pozemku st. p. č. 109/1, k.ú. a obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj, kulturní památkou. Ministerstvo kultury požádalo NPÚ ú. o. p. v Josefově o řádný popis věci dne 26. 4. 2016.

Dne 10. 6. 2016 proběhlo místní šetření týkající se návrhu na prohlášení tzv. Hajnišova mlýna v Třebechovicích pod Orebem kulturní památkou. Během šetření byl zjištěn aktuální stav budovy i urbanistické začlenění v rámci historické zástavby centra města a pořízena fotodokumentace. Jednání se zúčastnili také zástupci městské rady a pracovník NPÚ, ú. o. p. v Josefově, Jan Tluchoř.

Národní památkový ústav, ú. o. p. v Josefově, zaslal Ministerstvu kultury řádně zpracovaný popis bývalého mlýnu na pozemku st. p. č. 109/1, včetně pozemku st. p. č. 109/1, k.ú. a obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj, dne 28. 6. 2016. „Mlýn se nachází na vodním toku řeky Dědiny asi 200 m SV směrem od Masarykova náměstí, v lokalitě zvané Na Ostrově, poblíž prvotního sídelního útvaru, vsi při

pravém (severním) břehu Dědiny nesoucí ještě v polovině 19. stol. pojmenování Altstadt (Staré město). Mlýnský náhon vedený z Dědiny je v současnosti zčásti zasypán a ještě před mlýnem se vrací zpět do řeky. Mlýn je zobrazen již na mapě vojenského mapování z let 1764—1768. První bezpečně doložená písemná zmínka o mlýnu, tehdy ještě panském, je v soupise domů z roku 1777, kdy ho provozoval mlynář Matěj Kužel. Jádro stávajícího objektu se shoduje s červeně vyznačeným objektem na císařském otisku mapy stabilního katastru z roku 1840. Je jisté, že toto jádro, přízemí mlýnice při uličním průčelí vyžděné z lomového zdiva, je minimálně z této doby. Bude však pravděpodobně ještě starší, asi z 18. stol. Z hlediska dispozice se jedná o samostatnou mlýnici bez obytné části, obytná budova Čp. 46 z roku 1895, dříve pravděpodobně roubená, se stále nachází v sousedství mlýna a nedávno prošla stavební obnovou. K mlýnici ze SV podélné strany přiléhal zděný přístavek pravděpodobně lednice se zastřešením pultovou střechou, kde byla umístěna mlýnská kola. V SV stěně mlýnice je pod odpadávací omítkou patrný zazděný kruhový otvor po hřídeli mlýnského kola.

V roce 1876 se mlýn dostal do držení Václava Dotřela. Václav Dotřel jej koupil od Matěje Uhlíře a mlýn v následujících letech, někdy po roce 1881, několikrát rozšířil a modernizoval. V roce 1885 byla dle dochovaného plánu v archivu stavebního úřadu města Třebechovic pod Orebem ke staré mlýnici přistavěna šalanda a nová mlýnice, která respektovala hmotu i architekturu mlýnice staré obnovené pravděpodobně o několik málo let předtím. Mohlo to být také po požáru v roce 1872, který zmiňuje Pamětní kniha města Třebechovic pod Orebem, nebo již za Václava Dotřela po roce 1876. Mlýn tak získal podobu patrnou na starších fotografiích z počátku 20. stol. — patrová budova obdélného půdorysu s polopatrem zastřešená nízkou sedlovou střechou. Obě stavební fáze jsou na starších fotografiích zřetelně odlišitelné v rozdílné barvě fasády. Z této stavební etapy se v původní podobě dochovala přístavba šalandy a mlýnice. S touto přestavbou pravděpodobně mohl mlýn přejít ze starého českého složení, v roce 1872 se uvádějí celkem 4 mlýnská složení, jahelka a holendr, na složení umělecké, tzn. mlecí složení vyráběné zpravidla průmyslově, k jehož osazení jsou nezbytná čtyři a více podlaží. V roce 1903 byla přistavěna strojovna, kotelna a elektrárna, v mlýně fungoval parní stroj, další drobnější úpravy proběhly v letech 1904 — 1911. Jedná se o přístavky s pultovými střechami po vnějším obvodu mlýna. Instalovány byly dvě Francisovy turbíny. Jeden z přístavků byl nastaven na zděnou lednici. Stará mlýnice prošla za majitele syna Václava Dotřela Jaroslava v roce 1922 stavební přestavbou do dnešní podoby podle projektu Václava Rejchla (1884-1964) z Hradce Králové. Technologické vybavení mlýna dodala pardubická firma Josefa Prokopa synové. Dosavadní stará mlýnice byla nastavena o dvě patra. Mlýn tak dostal industriální charakter s fabrickými okny členěnými do čtvercových tabulek a fasádu s plastickou výzdobou. Vertikálnost stavby podporují okenní průběžné šambrány uvnitř s kruhovými prvky mezi prvním a druhým patrem. Střecha je nízká, sedlová. V roce 1943 mlýn kupuje rodina Hajnišova. O pět let později je mlýn znárodněn. Na počátku 50. let 20. stol. je zbořen komín, mlýn k mletí obilí funguje do roku 1963, po té už jen k sušení a šrotování obilí. Po roce 1989 je navrácen posledním majitelům, Hajnišovům. V roce 2015 je kupuje město Třebechovice pod Orebem.

Bez podrobnějšího průzkumu lze dosavadní stavebně historický vývoj shrnout následujícím způsobem. Přízemí mlýnice z kamenného lomového zdiva může pocházet minimálně z 18. stol., nelze však vyloučit, že bude ještě starší. V poslední čtvrtině 19. stol. dostává mlýn podobu patrnou na historických fotografiích z počátku 20. stol. Tato stavební

etapa proběhla ve dvou stavebních fázích, nejprve je to přestavba tzv. staré mlýnice a nedlouho po té v roce 1885 přístavba mlýnice nové s šalandou. Mlýn je patrový s polopatrem a nízkou sedlovou střechou, zdivo cihelné. Na počátku 20. stol. jsou po obvodu mlýna přistavěny přístavby kotelny, strojovny a elektrárny s pultovými střechami. V roce 1922 tzv. stará mlýnice nastavěna o dvě patra, zastřešení je provedeno nízkou sedlovou střechou. Zbylá část tzv. nová mlýnice s šalandou z roku 1885 si ponechala původní klasicistní vzhled.

Současný stav věci: Mlýn je od listopadu roku 2015 v majetku města. Hlavní a nejstarší část mlýna, později stavebně upravená, je ve velmi dobrém stavebně technickém stavu. Ve zdivu nejsou patrné trhliny, střecha je v pořádku. Do objektu nezatéká. Vnitřní dřevěné nosné konstrukce trámových stropů s dvojicemi středových průvlaků podpořených stolicemi jsou v dobré kondici. Přístavba šalandy a mlýnice z roku 1885 má poškozenou konstrukci střechy s lepenkovou krytinou. Okolní přístavby pod pultovými střechami jsou v havarijním stavu, střechy jsou propadlé. Vrcholová část zdiva je destruovaná.

Způsob užívání: Mlýn je v současnosti bez využití. Město má v plánu jej odstranit a místo něj vést příjezdovou komunikaci na plánované rozšířené parkoviště, které má sloužit zejména zimnímu stadionu.

Památkové hodnoty: Poslední skutečně existující vodní mlýn z původních tří na území katastru Třebechovic pod Orebem. Jedná se o autenticky dochovanou industriální stavbu a dominantu historické části města dokládající jeho stavebně historický vývoj a stavební fond.

Z hlediska dispozice se jedná o velmi ojedinělý typ - samostatnou mlýnici bez obytné části, obytná budova č.p. 46 z roku 1895 se stále nachází v sousedství mlýna a nedávno prošla stavební obnovou. Přestože se v objektu nedochovala téměř žádná technologie z hmotového uspořádání, dispozice, vzhledu a historických konstrukcí je jasné, že mlýn někdy od přelomu 19. a 20. stol. disponoval tzv. uměleckým složením později poháněným dvěma Francisovými turbínami, dále pak parním strojem, naftovým motorem a elektromotory. Na počátku 20. stol. se jednalo o velmi výkonný mlýn. Hodnotný je historický stavební vývoj mlýna, kdy z menšího mlýna se postupně stává velmi výkonný mlýn téměř industriálního charakteru využívajícího kromě vodní síly i další pomocné pohony.“

Podle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, se k problematice prohlášení věci za kulturní památku dne 1. 7. 2016 pod značkou MMHK/123298/2016/PP/MEJ vyjádřil Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče, který uvádí : „Odbor památkové péče, Magistrátu města Hradec Králové (dále jen „správní orgán“), jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu 29 odst. 2 zákona č. 20/1 987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), obdržel dne 1.7.2016 oznámení Ministerstva kultury ČR, odboru památkové péče, oddělení ochrany kulturních památek, IČ 00023671, Maltézské nám. č.p. 1, Praha I-Malá Strana, 118 01 Praha žádost o vyjádření podle ust. § 3 odst. 1 zákona č. 20/1 987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, ve věci: Bývalý mlýn na st. p.č. 109/1, včetně st.p.č. 109/1 v k.ú. Třebechovice pod Orebem, obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, kraj Králové hradecký - stanovisko k žádosti na prohlášení za kulturní památku. Vlastníkem předmětné nemovitosti je Město Třebechovice pod Orebem, Masarykovo náměstí 14, 503 46 Třebechovice pod Orebem.

Součástí podání byla příloha „Návrh na prohlášení věci za kulturní památku“, kterou

vypracoval Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově v červnu 2016 a „Zápis z jednání regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení a rušení prohlášení věci za nemovitou a movitou kulturní památku“ ze dne 15.02.2016.

Dne 25.07.2016 byla provedena správním orgánem prohlídka exteriéru a interiéru dotčené nemovitosti za účasti zástupce majitele. Během prohlídky byla pořizena fotodokumentace. Předmětný objekt bývalého mlýna prošel poměrně bohatým stavebním vývojem. První zmínka o mlýnu pochází z roku 1770. Poslední stavební úprava, která výrazněji změnila vzhled mlýna, se datuje do roku 1922. V současné době se mlýn skládá z hlavní hmoty, kterou tvoří mlýnice se šalandou, a po obvodu přidružených přístaveb kotelny, strojovny a elektrárny. Mlýnice je čtyřpodlažní hmota s nízkou sedlovou střechou krytou plechovou falcovanou krytinou. Přízemí je zděné z opuky, zbytek objektu je cihelný. Fasáda je z tvrdé břizolitové omítky, okenní výplně jsou kovové členěné industriálního charakteru.

Šalanda se starou mlýnicí je dvoupodlažní s polopatrem opět zastřešená nízkou sedlovou střechou krytou lepenkou. Fasáda klasicistní (kombinace hladkých a hrubých omítkových ploch), okenní otvory segmentově zaklenuté, v polopatře eliptického tvaru, s dřevěnými výplněmi. Ostatní přístavky se po obvodu přimykají k hlavní hmotě. Jsou přízemní až třípodlažní kryté pultovou střechou (v současné době propadlé). Fasáda je klasicistní a okenní výplně jsou dřevěné, pouze v prostoru strojovny jsou okenní výplně kovové členěné industriálního charakteru. Objekt mlýna se nalézá v centru obce za Masarykovým náměstím, v lokalitě „Na Ostrově“ a má výraznou dominantní polohu a značnou pohledovou exponovanost. V současnosti je objekt mlýna dlouhodobě nevyužíván. Hlavní objekt mlýnice včetně střechy a dřevěných trámových stropů je v dobrém technickém stavu, objekt šalandy s částí mlýnice má pouze narušenou střešní konstrukci. Veškeré ostatní přístavky, jenž se po obvodu přimykají k hlavní hmotě, jsou v havarijním stavu, pultové střechy jsou propadlé, patrové přístavky mají rovněž propadlé stropy. Mlýnský náhon byl v minulosti zrušen a zasypan. Mlýn je bez strojního vybavení. V interiéru budovy mlýnice a šalandy jsou zachovány dřevěné trámové stropy se středovými dřevěnými sloupy a otevřený dřevěný krov.

Z technologického zařízení mlýna jsou zachovány dřevěné násypky, popruhové korečkové dopravníky a další tč. blíže nedefinovatelné součásti. Město Třebechovice pod Orebem zakoupilo předmětný objekt mlýna v roce 2015 a zamýšlí jej odstranit a na jeho místě vybudovat parkoviště s příjezdovou cestou. Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče posoudil návrh na prohlášení za kulturní památku z hlediska své působnosti a v rozsahu ORP Hradec Králové. V ústředním seznamu kulturních památek jsou v ORP Hradec Králové zapsány pouze 3 vodní mlýny, a to areál vodního mlýna čp. 1 v obci Boharyně (USKP 100041), vodní mlýn čp. 7 v Nerošově (ÚSKP29372/6-664) a vodní mlýn ve skanzenu čp. 34 v Krňovicích (USKP 45136/6-586). Tyto tři mlýny jsou roubené venkovského charakteru. Mlýn v Boharyni je patrový bez strojního a technologického vybavení. Jako jediný má zachován náhon. Samotná budova mlýna je bez využití, využívá se pouze areál a ostatní budovy. Mlýn v Nerošově je pouze přízemní s obytnou částí, která je doposud obývána. Mlýn je bez vodního náhonu, blíže nevyužíván. Dále vodní mlýn v Krňovicích je prakticky úplnou replikou zchátralého mlýna z Bělče nad Orlicí postaveného v areálu skanzenu, bohužel na vyvýšené neautentické místo. Jedná se o patrový pavlačový mlýn, ve kterém je postupně doplňována replika vnitřního mlecího zařízení.

Z tohoto pohledu lze konstatovat, že v památkovém fondu ORP Hradec Králové není zastoupen žádný zděný mlýn ani mlýn v městském prostředí. Obdobné zděné mlýny v městském prostředí v našem ORP již nenávratně zanikly, ať už se jedná o mlýn ve Smiřicích, mlýn v Nechanicích a mlýn v Chlumci nad Cidlinou, všechny byly v minulosti odstraněny. Jedná se tudíž o poslední stavbu tohoto druhu na území ORP Hradec Králové. Stavebně technický stav hlavní budovy mlýnice a šalandy, která je v upokojivém technickém stavu, lze poměrně jednoduchými stavebními opravami zajistit. U ostatních přístaveb byla doba pro autentické zachování zejména dřevěných součástí doslova propásnuta a případná obnova by musela proběhnout formou rekonstrukce jako u mlýna z Bělče nad Orlicí resp. nyní v Krhovicích.

Po prohlídce exteriéru a interiéru dotčené nemovitosti správní orgán se ztotožňuje s názorem Národního památkového ústavu v textu přílohy žádosti z června 2016 nazvané: „Návrh na prohlášení věci za kulturní památku“, ve kterém Národní památkový ústav v části „Památkové hodnot“ uvádí: „Poslední skutečně existující vodní mlýn z původních tří na území katastru Třebechovic pod Orebem. Jedná se o autentický dochovanou industriální stavbu a dominantu historické části města dokládající jeho stavebně historický vývoj a Stavební fond. Z hlediska dispozice se jedná o velmi ojedinělý typ - samostatnou mlýnici bez obytné části. V příloze žádosti „Zápis zjednání regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení a rušení prohlášení věci za nemovitou a movitou kulturní památkou ze dne 15.02.2016, tj. z jednání předcházejícího zpracování přílohy žádosti „Návrh na prohlášení věci za kulturní památku“ datované v červnu 2016, Národní památkový ústav v souvislostech jiných návrhů mimo území ORP Hradec Králové, s návrhem na prohlášení za kulturní památku nesouhlasí, z textu není však zřejmé, jestli tento závěr komise vyslovila na základě konceptu textu „Návrh na prohlášení věci za kulturní památku“ datovaného v červnu 2016, či nikoliv. Pro posouzení všech souvislostí, správní orgán upozorňuje na skutečnost, že vznikla občanská iniciativa za zachování objektu mlýna (viz <http://hajnisuvmlyn.cz/>). Z pohledu financování případných oprav správní orgán uvádí, že obnova objektu s částečně propadlými stropy a celkově zanedbaným stavem nyní nevyužívaným, a který vlastník — město plánuje odstranit, si vyžádá rozsáhlé finanční výdaje, přičemž např. dotační titul Ministerstva kultury České republiky “Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností pro ORP Hradec Králové disponoval k rozdělení pro celé ORP Hradec Králové v roce 2015 částkou 790.000 Kč, v roce 2014 částkou 782.000 Kč a v roce 2013 částkou 853.000 Kč. Z těchto údajů je zřejmé, že nelze z tohoto dotačního titulu v odpovídajícím rozsahu financovat případnou obnovu objektu. Aby případné prohlášení dotčeného objektu vedlo k jeho skutečné záchraně a zachování v autentické podobě, doporučujeme s prohlášením objektu, nabídnout vlastníku objektu financování obnovy objektu dotaci v řádech milionů Kč z vhodného dotačního titulu Ministerstva kultury, přičemž jak bylo výše uvedeno dotační titul Ministerstva kultury České republiky “Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností pro ORP Hradec Králové, nebude-li zásadně navýšen, financování obnovy může podpořit jen symbolicky.“

Dne 5. 8. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury pod značkou MMHK/142239/2016/PP/MEJ aktualizované vyjádření Magistrátu města Hradec Králové, odbor památkové péče, kde se uvádí. “Bývalý mlýn na st. p.č. 109/1, včetně st.p.č. 109/1 v k.ú.

Třebechovice pod Orebem, obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, kraj Královéhradecký - stanovisko k žádosti na prohlášení za kulturní památku. Odbor památkové péče, Magistrátu města Hradec Králové (dále jen „správní orgán“), jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu 29 odst. § 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákona o státní památkové péči“), obdržel dne 1.7.2016 oznámení Ministerstva kultury ČR, odboru památkové péče, oddělení ochrany kulturních památek, IČ 00023671, Maltézské nám. č.p. 1, Praha 1-Malá Strana, 11801 Praha žádost o vyjádření podle ust. 3 odst. 1 zákona č. 20/1 987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, ve věci: Bývalý mlýn na st. p.č. 109/1, včetně st. p.č. 109/1 v k.ú. Třebechovice pod Orebem, obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, kraj Královéhradecký - stanovisko k žádosti na prohlášení za kulturní památku. Vlastníkem předmětné nemovitosti je Město Třebechovice pod Orebem, Masarykovo náměstí 14, 503 46 Třebechovice pod Orebem. Součástí podání byla příloha „Návrh na prohlášení věci za kulturní památku“, kterou vypracoval Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově v červnu 2016 a „Zápis zjednání regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení a rušení prohlášení věci za nemovitou a movitou kulturní památku“ ze dne 15.02.2016. Dne 25.07.2016 byla provedena správním orgánem prohlídka exteriéru a interiéru dotčené nemovitosti za účasti zástupce majitele. Během prohlídky byla pořízena fotodokumentace. Dne 27.7.2016 zaslal správní orgán pod č.j. MMHK/136736/2016 vyjádření k návrhu na prohlášení za kulturní památku podle 3 zákona č. 20/1 987 Sb. o státní památkové péči.

Na základě telefonického požadavku Ministerstva kultury ze dne 03.08.2016 správní orgán své vyjádření č.j. MMHK/136736/2016 k návrhu na prohlášení za kulturní památku rekapituluje a doplňuje takto:

1. Protože správní orgán se ztotožňuje s názorem Národního památkového ústavu v textu přílohy žádosti z června 2016 nazvané: „Návrh na prohlášení věci za kulturní památku“, ve kterém Národní památkový ústav v části „Památkové hodnoty“ uvádí:

„Poslední skutečně existující vodní mlýn Z původních tří na území katastru Třebechovic pod Orebem. Jedná se o autentický dochovanou industriální stavbu a dominantu historické části města dokládající jeho stavebně historický vývoj a Stavební fond. Z hlediska dispozice se jedná o velmi ojedinělý typ - samostatnou mlýnici bez obytné části a současně správní orgán zjistil, že v památkovém fondu ORP Hradec Králové není zastoupen žádný zděný mlýn ani mlýn v městském prostředí, protože obdobné zděné mlýny v městském prostředí v našem ORP již nenávratně zanikly, jedná se tudíž o poslední stavbu tohoto druhu na území ORP Hradec Králové z pohledu území ORP Hradec Králové (ke kterému ORP Hradec Králové je příslušné se vyjadřovat) doporučuje, prohlášení hlavní budovy mlýnice a šalandy, která je v upokojivém technickém stavu za kulturní památku. U ostatních přístaveb byla doba pro autentické zachování zejména dřevěných součástí doslova propásnuta a případná obnova by musela proběhnout patrně formou rekonstrukce.

2. Současně správní orgán upozorňuje, že opravy objektu s částečně propadlými stropy a celkově zanedbaným stavem si vyžádá rozsáhlé finanční výdaje, přičemž např. z dotačního titulu Ministerstva kultury České republiky “Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností nebude-li pro ORP Hradec Králové, zásadně alokace navýšena, financování obnovy může být podpořeno vzhledem k nákladům na obnovu

nedostatečně. Proto správní orgán v obecné rovině rozšiřování památkového fondu o další objekty vyžadující rozsáhlou finanční podporu, bez zájmu vlastníka o zachování objektu, nedoporučuje.

3. S ohledem na špatný stav přístaveb hlavní budovy mlýnice a šalandy, jejichž případná obnova by musela proběhnout patrně formou rozsáhlé rekonstrukce a nejednotné hodnocení věci v prostředí Národního památkového ústavu, tj. zmíněný rozpor textu přílohy žádosti z června 2016 nazvané: „Návrh na prohlášení věci za kulturní památku“ a hodnocení návrhu interní komisí ze dne 15.02.2016 v příloze nazvané „Zápis zjednání regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení a rušení prohlášení věci za nemovitou a movitou kulturní památku“, správní orgán doporučuje v rámci řízení nechat jako podklad rozhodnutí zpracovat stavebně historický průzkum podle metodiky Národního památkového ústavu (Jan Beránek, Petr Macek: Metodika stavebně historického průzkumu, NPU, edice odborné a metodické publikace, svazek 70, Praha, 2015), který mj. vyhodnotí vliv technicky možné obnovy přístaveb hlavní budovy mlýnice a šalandy nebo jejich demolice, na památkovou hodnotu celku.“

Dále se k problematice prohlášení věci za kulturní památku dne 19. 7. 2016 pod značkou KUKHK-23179/RG/2016-5 vyjádřil odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, a prohlášení za kulturní památku nedoporučil. Ve svém vyjádření uvádí: „Bývalý mlýn leží v intravilánu sídla na břehu řeky Dědiny v blízkosti lokality rozkládající se na severním břehu řeky zvané v minulosti Staré město (Altstadt). V této oblasti vzniklo nejstarší osídlení obce. V polovině 14. století pak bylo na jižním břehu založeno dnešní městečko, kolem jehož náměstí se vytvořilo dnešní centrum sídla. Dle historických pramenů jsou v Třebechovicích zaznamenány již v druhé polovině 16. století vedle pivovaru, celkem tři mlýny — Hořejší, Dolejší a Panský (viz KUCA, Karel: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, díl VII. Praha 2008, s. 656.). Předmětný mlýn byl právě mlýnem Panským. Je zmiňován v soupisu majetku panství opočenského z roku 1651 a je zaznamenán na mapě I. vojenského mapování z let 1764 — 1768, dále na mapě II. vojenského mapování z let 1836 — 1852 a rovněž na mapě III. vojenského mapování z let 1877 — 1880 (viz vodnimlyny.cz/mlyny/mlynhl/51_0-pansky-dotreluv-mlyn — 18. 7. 2016). Pochopitelně lze budovu mlýna nalézt i na císařském otisku mapy stabilního katastru obce Třebechovice pod Orebem (původně Hohenbruck) z roku 1840 (viz http://archivnimapy.cuzk.cz/coc/8014-1/8014-1-004_index.html - 13. 7. 2016). Vedle vlastní budovy, jejíž půdorys v podstatě kopíruje půdorys dnešního hlavního objektu mlýna, jsou zde zaznamenány také další stavby, které byly ještě ze spalného materiálu a byly uspořádány tak, aby vymezovaly mlýnský dvůr. Jedním z těchto objektů byl obytný dům č. p. 46, který byl na konci 19. století přestavěn jako zděný. Tato stavba, která však není předmětem návrhu na prohlášení věci za kulturní památku, v nedávné době prošla modernizací a slouží jako bytový dům. Dle dochovaných záznamů patřil mlýn od roku 1877 do roku 1942 rodině Dotřelů (odtud také užívaný název „Dotřelův mlýn“). Poté ho kupuje Miroslav Hajniš (proto se v některých materiálech uvádí mlýn jako Hajnišův) a v roce 1948 přechází mlýn pod národní správu MNV Třebechovice. Od roku 1951 pak provozují mlýn Hradecké mlýny a pekárny a to až do roku 1963. Poté získalo budovu do bezplatného užívání JZD, které zde šrotovalo a na půdách sušilo obilí. Po skončení šrotování sloužil mlýn také

jako sklad nábytku. V roce 1993 byl objekt vrácen dědicům původních majitelů — Hajnišovým. Stávající vlastník — město Třebechovice — kupuje mlýn v roce 2015 (viz Třebechovické HALÓ — č. 4/2010, 31.3.2010, s. 10- 12.). Hlavní a nejvyšší budova mlýna má nepochybně starší základ, což dokládá i porovnání jejího půdorysu s půdorysem stavby mlýna na císařském otisku stabilního katastru (viz výše). V roce 1872 byl mlýn o čtyřech složeních, měl jahelku a holendr. Nejvýznamnějšími modernizačními úpravami prošel mlýn v poslední čtvrtině 19. století a v první čtvrtině století dvacátého, když byl ve vlastnictví Václava Dotřela a jeho syna Jaroslava. Václav Dotřel v roce 1885 přistavěl mlýnici a šalandu (viz plány dochované v archivu Městského úřadu Třebechovice pod Orebem, datované 16. 7. 1885 a potvrzené purkmistrovským úřadem s podpisem tehdejšího purkmistra Růžičky) a v roce 1903 pak realizoval stavbu strojovny, kotelny a turbíny (v roce 1930 zde byly dvě Francisovy turbíny). Mlýn tak začal jako první ve městě vyrábět elektrickou energii pro svícení i pro pohánění strojů, a to nejprve pro sebe. Václav Dotřel v roce 1906 provedl další přístavbu mlýna a poté, co získal v roce 1910 povolení ke zřízení zařízení pro výrobu a rozvádění elektřiny s centrálou ve mlýně s rozváděcí sítí pro město Třebechovice za účelem osvětlování veřejných prostranství a dodávání energie pro soukromou potřebu, realizoval v roce 1911 přístavbu strojovny při elektrárně a přístavbu skladiště nafty. Elektrická energie byla ze mlýna do města dodávána až do roku 1936, kdy město odkoupilo rozvodnou síť od Václava syna Jaroslava. Jaroslav Dotřel se zároveň podílel na zvelebování mlýna — v roce 1922 zvedl mlýn o patro (přestavba proběhla podle projektu architekta Václava Rejchla — viz VALCHAZOVA, Vladislava a kol.: Industriální topografie — Královéhradecký kraj. Praha 2912, s. 50.), v roce 1926 vzniklo silo a roku 1929 pak kanceláře (viz rovněž především Třebechovické HALÓ — č. 4/2010, 31. 3. 2010, s. 10 - 12.). Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, provedl dne 18. 7. 2016 obhlídku předmětného bývalého mlýna a pořídil jeho aktuální fotodokumentaci.

Mlýn v současnosti sestává z hlavního objektu později rozšířené a celkem na čtyři nadzemní podlaží zvýšené bývalé staré mlýnice, k níž přiléhá na severozápadní straně pozdější (původně z roku 1885, ale následně ještě rozšířená) přístavba šalandy a nové mlýnice o dvou nadzemních podlažích. K severovýchodnímu a severozápadnímu průčelí pak přiléhají další přístavky (bývalá lednice a také strojovna, kotelna a elektrárna). Drobný přízemní přístavek, snad vstupního objektu, je připojen k jihozápadnímu průčelí staré mlýnice. U tohoto přístavku je dochován rovněž jeden z pilířů vstupní brány do mlýnského dvora. Hlavní budova bývalé staré mlýnice je zastřešena sedlovou střechou opatřenou plechovou krytinou. Rovněž přiléhající budova nové mlýnice a šalandy má sedlovou střechu, na které je částečně položena skládaná krytina z eternitových šablon a částečně je střecha zakryta lepenkovými pásy. Dochované části fasády, tj. především hlavní budovy, jsou opatřeny tvrdou omítkou a zdobeny lizénovými rámy a profilovanými římsami. Objekt má dochovánu většinu výplní otvorů z posledních úprav, tj. z přelomu 19. a 20. století a z počátku století dvacátého. V interiéru jsou dobře zachována jednotlivá patra mlýnice se spojovacím schodištěm situovaným v jihovýchodním nároží budovy. Dřevěné části vybavení mlýna (násypky, kapsové dopravníky, silo na melivo, zásobníky, apod.) jsou z větší části dochovány.

Dobře dochován je rovněž vyskladňovací otvor. Strojní zařízení, včetně již zmiňovaných dvou Francisových turbín, je odstraněno. Náhon byl v 80. letech 20. století

zasypán. Hlavní budova je v dobrém stavu, včetně zastřešení. Nová mlýnice a šalanda má poškozenou střechu. Ostatní přístavby jsou viditelně ve špatném stavebně technickém stavu. Střechy jsou propadlé a zdivo, z větší části již bez omítek, je narušené.

V současnosti je mlýn bez využití. Přes opatření k zabránění vniknutí nepovolaných osob, byly v interiéru zjištěny stopy po pobytu bezdomovců. Stávající vlastník, kterým je město Třebechovice, zamýšlí v nejbližší budoucnosti provést demolici budovy bývalého mlýna v souladu s dalším rozvojem sídla dle schválené územní studie z roku 2010. Podnět k zahájení řízení o návrhu na prohlášení bývalého mlýna za kulturní památku pak je reakcí na uvedený záměr vlastníka, kdy zastánci zachování objektu sestavili mimo jiné i petici „Za zachování Hajnišova mlýna“ a rovněž provozují internetové stránky, na kterých se lze seznámit s podrobnou historií stavby a návrhy na její možné využití.

Dle názoru Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, je předmětný mlýn v rámci daného regionu stavbou hodnotnou, neboť je úzce spojen s historickým vývojem daného sídla a také s rozvojem řemesel a průmyslu v obci. K jeho nesporným hodnotám patří skutečnost, že je dokladem nepřetržité tradice mlynářství v dané lokalitě, přičemž je posledním dochovaným z původně tří mlýnů uváděných v obci. V rámci urbanistického řešení sídla je mlýn dominantním prvkem dotvářejícím zástavbu historického jádra. Pozitivní je i doposud dobrý stav hlavní budovy, dochování jednotlivých pater mlýnice, včetně dřevěného vybavení, a dochování převážné části výplní otvorů. Hodnotu mlýna jako případné kulturní památky však podstatně snižuje skutečnost, že se nedochovala žádná z částí strojního vybavení či pohonů mlýna, a rovněž to, že mlýnský náhon je v současnosti zasypán.

Na základě výše uvedeného má Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, za to, že kvality předmětného bývalého mlýna, ulice Flesarova, obec Třebechovice pod Orebem, jsou nesporné, avšak není jednoznačně přesvědčen o tom, zda jsou dostatečné na to, aby mohl být prohlášen za kulturní památku ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (viz např. výše zmíněná absence dochované technologie). Vzhledem k tomu a rovněž s přihlédnutím k okolnostem, za kterých byl podán podnět k zahájení správního řízení v dané věci (tj. kdy zájem o památkové hodnoty daného objektu je vyvolán až snahou zabránit jeho likvidaci), se Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, přiklonil k závěru nedoporučit prohlášení uvedené věci za kulturní památku.

Záměr vlastníka demolovat předmětný objekt bývalého mlýna však přesto považuje Krajský úřad Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, za, z hlediska budoucího vývoje sídla a zachování jeho hodnot, poněkud unáhlený a neuvážený, a doporučuje mu, i v případě, že mlýn nebude prohlášen za kulturní památku, před realizací tohoto de facto nevratného kroku nejprve prověřit možnosti obnovy a dalšího smysluplného využití daného objektu. “

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl o podání návrhu písemně vyrozuměn vlastník věci navržené na prohlášení za kulturní památku, a v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, mu bylo umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí

vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Vlastník této možnosti využil. Výzva k seznámení s podklady byla doručena dne 8. 9. 2016.

Dne 14. 9. 2016 obdrželo Ministerstvo kultury doplnění vyjádření k podkladům správního řízení od vlastníka výše uvedené věci, Města Třebechovice pod Orebem, spolu s petice pro i proti zachování objektu Hajnišova mlýna. *“ Vážení, dne 8.9.2016 jme obdrželi Váš dopis zn. MK 55978/2016 OPP MK-S 1552/2016 OPP, ve kterém sdělujete, že ve správním řízení o prohlášení výše uvedené věci za kulturní památku byly shromážděny potřebné podklady pro rozhodnutí, před jehož vydáním máme jako účastník řízení možnost mj. navrhnout jejich doplnění. Této možnosti tímto využíváme a sdělujeme, že dne 21.6.2016 byla Městskému úřadu Třebechovice pod Orebem předána při jednání zastupitelstva města petice „Za zachování Hajnišova mlýna“. Dne 5.9.2016 obdržel Městský úřad Třebechovice pod Orebem petici „Hajnišův mlýn – rekonstrukce NE, demolice ANO“. Znění obou petic přikládáme v příloze.“*

Ministerstvo kultury obdrželo nový podklad k rozhodnutí, kterým byl zápis z Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku a žádostí na zrušení prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku ze dne 11. 11. 2016: *„Komise doporučuje prohlášení areálu mlýna za kulturní památku. Jde o hodnotnou industriální stavbu, jejíž výsledná podoba se na starších základech zformovala v několika stavebních etapách od 19. do první čtvrtiny 20. století. Dnešní podoba hlavní budovy je dána úpravou, kterou projektoval významný hradecký architekt Václav Rejlich. Jedná se o typický příklad proměny původně menšího mlýna ve stavbu industriálního charakteru, které byla věnovaná značná architektonická pozornost. Areál je zachován ve vysokém stupni autenticity, jak pokud jde o obvodový plášť a výplně otvorů, tak o vnitřní konstrukci se zbytky technického vybavení. Některé části areálu jsou sice dnes ve špatném stavebním stavu, ale záchrana je stále možná bez nebezpečí závažného snížení autenticity. Stavba představuje jak v urbanistické struktuře, tak v celkovém obraze důležitou součást paměti města v jeho hmotném prostředí a připomíná důležitou stopu hospodářského života do 20. století.“*

Ve smyslu ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, byl o podání návrhu písemně vyrozuměn vlastník věci navržené na prohlášení za kulturní památku, a v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, mu bylo umožněno, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladům, které Ministerstvo kultury v průběhu řízení shromáždilo. Vlastník této možnosti využil. Výzva k seznámení s podklady byla doručena dne 23. 11. 2016. *„Dne 23.11.2016 jsme od Vás obdrželi nové podklady k rozhodnutí ze zápisu z Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku ze dne 11.11.2016. K vyjádření Komise Ministerstva kultury jsme přizvali tři architekty z našeho města — členy stavební komise rady města. Uvádíme, že vyjádření Komise Ministerstva kultury je názor lidí, kteří věc pravděpodobně neprověřovali na místě samém.*

Tuto skutečnost potvrzují nepravdivé údaje, které jsou v přímém rozporu se skutečností. Vyjádření ostatních účastníků této kauzy (Národního památkového ústavu, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, Magistrátu města Hradec Králové) vychází ze

znalosti místních poměrů. Zástupce všech těchto tří organizací prováděli pracovníci městského úřadu po areálu bývalého mlýna, nevzpomínají si ale, že by prováděli zástupce odborné Komise ministerstva kultury. Pokud se považují objekty za hodnotný areál, proč se takto děje až v současné době, kdy ze všech šesti objektů, které byly součástí tohoto areálu včetně náhonu, zbývají poslední dva — vlastní mlýn a sýpka. Tato reakce byla schválena Radou města Třebechovice pod Orebem dne 30.11.2016 usnesením č. 27/942-2016.“

Dne 10. 1. 2017 obdrželo Ministerstvo kultury také Zápis z jednání ve věci vyjádření k novému podkladu k rozhodnutí Ministerstva kultury o prohlášení „Hajnišova mlýna“ za kulturní památku, konaného dne 30. 11. 2016 v 8.00 hod. na MěÚ Třebechovice p. O.

“Přítomni: Ing. arch. Pavel Kramář, Ing. arch Karel Michálek, Ing. arch Stanislav Novotný, Ing. Václav Labuť, pí Lenka Studničková — odbor správy majetku MěÚ Třebechovice p. O. Přítomní byli seznámeni se sdělením Ministerstva kultury č. j. MK 73888/2016 OPP, Mk-S 1552/2016 OPP ve věci bývalého mlýna na pozemku st. p. Č. 109/1, včetně pozemku st. p. č. 109/l, k.ú. a obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové Královéhradecký kraj — prohlášení za kulturní památku a seznámení s novými podklady rozhodnutí.

Novým podkladem pro rozhodnutí je vyjádření Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku a žádostí na zrušení prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku ze dne 11. 11. 2016: Komise doporučuje prohlášení areálu mlýna za kulturní památku. Jde o hodnotnou industriální stavbu, jejíž výsledná podoba se na starších základech zformovala v několika stavebních etapách od 19. do první čtvrtiny 20. století. Dnešní podoba hlavní budovy je dána úpravou, kterou projektoval významný hradecký architekt Václav Rejlich. Jedná se o typický příklad proměny původně menšího mlýna ve stavbu industriálního charakteru, které byla věnovaná značná architektonická pozornost. Areál je zachován ve vysokém stupni autenticity, jak pokud jde o obvodový plášť a výplně otvorů, tak o vnitřní konstrukci se zbytky technického vybavení.

Některé části areálu jsou sice dnes ve špatném stavebním stavu, ale záchrana je stále možná bez nebezpečí závažného snížení autenticity. Stavba představuje jak v urbanistické struktuře, tak v celkovém obraze důležitou součást paměti města v jeho hmotném prostředí a připomíná důležitou stopu hospodářského života do 20. století“

Přítomní k vyjádření uvádějí: K vyjádření komise Ministerstva kultury — jedná se o názor lidí, kteří věc neprověřovali na místě samém. Tuto skutečnost potvrzují nepravdivé údaje z vyjádření, které jsou v přímém rozporu se skutečností. Vyjádření ostatních účastníků této kauzy (Národního památkového ústavu, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, Magistrátu města Hradec Králové), vychází ze znalosti místních poměrů. Pokud se považují objekty za hodnotný areál, proč se takto děje až v současné době, kdy ze všech šesti objektů, které byly součástí tohoto areálu včetně náhonu, zbývají poslední dva — vlastní mlýn a sýpka.

Na závěr přítomní připomínají Radě města Třebechovice pod Orebem své vyjádření ze stavební komise ze dne 16.12.2015: „členové stavební komise se kloní k názoru, že řešení dopravní situace a parkování v centru města, by mělo být zahájeno především úpravou Masarykova náměstí, a poté, pokud by byla shledána nutnost rozšíření parkovacích míst mimo náměstí, zaktualizovat územní studii Tp5 a zahájit její realizaci. V současné době doporučují okamžité zahájení demolice havarijních částí stavby objektu Hajnišova mlýna

(původní část mlýna včetně elektrárny na severovýchodní části). Stavební komise doporučuje zvážit možnost přemístění nebo využití částí mlýna ve spolupráci s majiteli Krňovického skanzenu.“

Po vyhodnocení výše uvedeného dospělo Ministerstvo kultury k následujícímu závěru:

Ministerstvo kultury se neztotožňuje s argumentací a závěry Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově, ve věci nedoporučení prohlášení předmětného historického mlýna za kulturní památku. Na základě obdržené fotodokumentace a vlastního ohledání věci na místě dne 10. 6. 2016 rozporujeme tvrzení výše zmíněného stanoviska v záležitosti shledané absence dostatečné míry památkových hodnot k prohlášení tzv. Hajnišova mlýna za kulturní památku. Ministerstvo kultury se domnívá, že Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově, ve svém nedoporučujícím vyjádření dostatečně nezohlednil také jiné aspekty komplexu (níže prokázané přítomné hodnoty architektonické, urbanistické, historické).

Tzv. Hajnišův či Dotřelův mlýn sestávající z mlýnice, obytné budovy a zděných přístaveb představuje zcela stěžejní architektonickou a historickou dominantu centra obce Třebechovice pod Orebem, a v širším kontextu i v rámci oblasti obce s rozšířenou působností Hradec Králové, jak dokládá vyjádření nejen Národního památkového ústavu, ale také odboru památkové péče Magistrátu města Hradce Králové ze dne 1. 7. 2016 *„Z tohoto pohledu lze konstatovat, že v památkovém fondu ORP Hradec Králové není zastoupen žádný zděný mlýn ani mlýn v městském prostředí. Obdobné zděné mlýny v městském prostředí v našem ORP již nenávratně zanikly, ať už se jedná o mlýn ve Smiřicích, mlýn v Nechanicích a mlýn v Chlumci nad Cidlinou, všechny byly v minulosti odstraněny. Jedná se tudíž o poslední stavbu tohoto druhu na území ORP Hradec Králové. Stavebně technický stav hlavní budovy mlýnice a šalandy, která je v upokojivém technickém stavu, lze poměrně jednoduchými stavebními opravami zajistit. U ostatních přístaveb byla doba pro autentické zachování zejména dřevěných součástí doslova propásnuta a případná obnova by musela proběhnout formou rekonstrukce jako u mlýna z Bělče nad Orlicí resp. nyní v Krhovicích.“*

Význam věci v zástavbě obce podtrhuje také vyjádření odboru regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 19. 7. 2016. *„Dle názoru Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odbor regionálního rozvoje, grantů a dotací, oddělení kultury a památkové péče, je předmětný mlýn v rámci daného regionu stavbou hodnotnou, neboť je úzce spojen s historickým vývojem daného sídla a také s rozvojem řemesel a průmyslu v obci. K jeho nesporným hodnotám patří skutečnost, že je dokladem nepřetržité tradice mlynářství v dané lokalitě, přičemž je posledním dochovaným z původně tří mlýnů uváděných v obci. V rámci urbanistického řešení sídla je mlýn dominantním prvkem dotvářejícím zástavbu historického jádra. Pozitivní je i doposud dobrý stav hlavní budovy, dochování jednotlivých pater mlýnice, včetně dřevěného vybavení, a dochování převážné části výplní otvorů. Hodnotu mlýna jako případné kulturní památky však podstatně snižuje skutečnost, že se nedochovala žádná z částí strojního vybavení či pohonů mlýna, a rovněž to, že mlýnský náhon je v současnosti zasypan.“*

Posuzovaný komplex nese stopy bohatého stavebního vývoje, dochované písemné zápisy zmiňují mlýn již v polovině 18. století. Lze se však domnívat, že mlýn stával v dané lokalitě již dříve (schází podrobný stavebně – historický průzkum). I přes sporadický výskyt původního technického vybavení (dochovány násypky, kapsové dopravníky, silo na melivo, zásobníky, apod.), lze funkci jednotlivých prostor dodnes dobře určit. Absence technického vybavení nesnižuje architektonické a urbanistické hodnoty posuzovaného souboru. Z hlediska případné revitalizace objektu tento fakt naopak umožňuje vlastníkově větší flexibilitu budoucího využití.

Mlýn je rovněž zajímavou ukázkou autorského zásahu významného královéhradeckého inženýra a architekta Václava Rejchla (1884-1964) v rámci úprav industriálních objektů. Rejchl je autorem a spoluautorem několika desítek architektonicky ceněných objektů, včetně hlavní budovy nádraží v Hradci Králové, či společenského domu YMCA tamtéž.

V případě tzv. Hajnišova mlýna můžeme rovněž přihlídnout k zajímavým historickým souvislostem objektu, jež jsou spojeny s národní kulturní památkou Třebechovický (Proboštův) betlém, který byl v komplexu mlýna několikrát uložen, a je pravděpodobné, že je v betlému znázorněna také část technologického vybavení mlýna - snad na přímluvu mlynáře Dotřela, patřícího do spolku Betlémáků, skupiny kolem Josefa Probošta.

K námitkám finanční náročnosti obnovy stavby Ministerstvo kultury dodává, že předmětem správního řízení je pouze posuzování památkové hodnoty, která byla potvrzena ve všech výše uvedených vyjádřeních dotčených úřadů a Národního památkového ústavu ú. o. p. v Josefově. Stejně tak byl dotčenými stanovisky potvrzen dobrý stavebně-technický stav v případě hlavní budovy. Ačkoliv byl stav přístavků mlýna zhodnocen jako havarijní, tyto objekty významně dotváří industriální charakter celku a vzhledem k jejich stavební lapidárnosti jsou snadno rekonstruovatelné.

Vlastník se ve svém vyjádření ohrazuje proti odbornému vyjádření Komise Ministerstva kultury pro hodnocení návrhů na prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku a žádostí na zrušení prohlášení nemovitých věcí za kulturní památku ze dne 11. 11. 2016: „*Vyjádření ostatních účastníků této kauzy (Národního památkového ústavu, Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, Magistrátu města Hradec Králové), vychází ze znalosti místních poměrů.*“ Ministerstvo k námitce sděluje, že Komise měla dostatek písemných i fotografických podkladů pro posouzení architektonických i urbanistických hodnot souboru.

K námitce „*Pokud se považují objekty za hodnotný areál, proč se takto děje až v současné době, kdy ze všech šesti objektů, které byly součástí tohoto areálu včetně náhonu, zbývají poslední dva — vlastní mlýn a sýpka.*“ Ministerstvo kultury dodává, že podnět k prohlášení věci kulturní památkou byl podán až 10. 2. 2016.

Dle názoru Ministerstva kultury je památková hodnota posuzovaného komplexu z výše uvedených důvodů nesporná, přičemž je spíše s podivem, že dotčený mlýn nepožívá dávno status chráněné kulturní památky a ocitá se dodnes mimo odborný zájem státní památkové péče. Dotčený mlýn je nedílnou architektonickou součástí starobylé urbanistické struktury nejužšího centra města, navíc v samém sousedství hlavního náměstí. Závěrem podotýkáme, že tzv. Hajnišův mlýn lze v budoucnu pod odborným dohledem státní památkové péče úspěšně rehabilitovat a rekonstruovat na základě archivních fotografií a materiálů, případně formálních analogií doložených ze slohově obdobných objektů.

Současně Ministerstvo kultury uvádí, že prohlášení věci za kulturní památku neznamena absolutní zakonzervování jejího stavu. Prohlášení věci za kulturní památku rovněž není nijak v rozporu s jejím běžným užíváním, neboť kulturní památku lze opravovat, rekonstruovat, restaurovat nebo jinak stavebně technicky upravovat na základě závazného stanoviska příslušného orgánu státní památkové péče dle § 14 zákona č. 20/1987 Sb.

Pro své hodnoty historické, architektonické, urbanistické a jako projev tvůrčích schopností a práce člověka, splňuje bývalý mlýn na pozemku st. p. č. 109/1, včetně pozemku st. p. č. 109/1, k.ú. a obec Třebechovice pod Orebem, okres Hradec Králové, Královéhradecký kraj, za kulturní památku, podmínky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, pro prohlášení věci za kulturní památku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení rozklad. Lhůta pro podání rozkladu počíná běžet podle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu den následující po dni, kdy bylo toto rozhodnutí doručeno. Doručení písemnosti upravuje § 23 a § 24 správního řádu, který stanoví, že nebyl-li adresát tohoto rozhodnutí zastižen, rozhodnutí se uloží v provozovně provozovatele poštovních služeb. Jestliže si adresát uložené rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí k vyzvednutí v provozovně provozovatele poštovních služeb připraveno, nevyzvedne, považuje se rozhodnutí podle § 24 odst. 1 správního řádu za doručené posledním dnem této lhůty (od tohoto dne běží v tomto případě lhůta pro podání rozkladu). Doručení písemnosti pomocí datové schránky upravuje § 17 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který rovněž stanoví přednostní doručování dokumentů prostřednictvím datové schránky. Nepřihlásí-li se adresát do své datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty. O rozkladu proti tomuto rozhodnutí rozhoduje ministr kultury. Rozklad se podává u Ministerstva kultury na výše uvedenou adresu.

Mgr. Ing. Eva Trejbalová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

